

คำชี้แจง

การปรับปรุงดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด ปีฐาน 2562

กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า โดยกองดัชนีเศรษฐกิจการค้า ร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัด เป็นหน่วยงานที่จัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัดเผยแพร่เป็นประจำทุกเดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดภาวะค่าครองชีพของประชาชนและอัตราเงินเฟ้อของจังหวัด ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงฐานการคำนวณเงินเฟ้อเป็นประจำต่อเนื่องทุก ๆ 4 - 5 ปี

ในปี 2564 ได้ดำเนินการปรับปรุงปีฐานการคำนวณเงินเฟ้อ จากปี 2558 เป็นปี 2562 ซึ่งเป็นการพัฒนาปรับปรุงครั้งที่ 6 โดยใช้ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อมูลในการจัดทำโครงสร้างน้ำหนักค่าใช้จ่ายและรายการสินค้าในการคำนวณเพื่อให้ดัชนีมีความทันสมัยและสอดคล้องกับโครงสร้างและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นไปตามมติเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการจัดทำดัชนีซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ และหน่วยงานที่นำข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภคไปใช้ประโยชน์ โดยกองดัชนีเศรษฐกิจการค้า ได้ดำเนินการจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด ดังนี้

ปีฐาน	ปีที่จัดทำ	ดำเนินการจัดทำใหม่ (จังหวัด)	ปรับปีฐาน (จังหวัด)	ปรับโครงสร้างน้ำหนักรายการสินค้า (จังหวัด)
2541	2543	18	-	-
2545	2547	57	18	18
2550	2552	-	75	-
2554	2556	1	75	75
2558	2560	1	76	76
2562	2564	-	76	76

หมายเหตุ : ปีฐาน 2550 มีการปรับปีฐานเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการปรับโครงสร้างน้ำหนักรายการสินค้า

การดำเนินการ กองดัชนีเศรษฐกิจการค้า ได้ดำเนินการปรับปรุงปีฐานการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด ชุดใหม่และจะเริ่มใช้ปีฐาน 2562 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2564 ทั้งนี้ได้มีการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างและน้ำหนักรายการสินค้าพื้นที่แหล่งจัดเก็บข้อมูลและตัวอย่างสินค้าของจังหวัด 76 จังหวัด เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน และรูปแบบการใช้จ่ายของครัวเรือนรวมถึงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ดัชนีราคาผู้บริโภคชุดทั่วไป ปีฐาน 2562

1.1 การปรับปรุงลักษณะของครัวเรือนดัชนี

- ที่ตั้งของครัวเรือน

ที่ตั้งของครัวเรือน : กำหนดที่ตั้งครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

- ขนาดของครัวเรือน

ขนาดของครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 1 คนต่อครัวเรือนขึ้นไป ตามผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

- รายได้ประจำของครัวเรือน

ในการกำหนดรายได้ของครัวเรือนดัชนีคำนึงถึง ความครอบคลุม (Coverage) และความกลมกลืนของรูปแบบในการบริโภค (Homogeneity) ของครัวเรือนดัชนี โดยในการกำหนดรายได้ขั้นสูงสุดของครัวเรือนดัชนีได้ตัดครัวเรือนเดโชล์ที่ 10 ซึ่งมีรายได้ครัวเรือนถึงร้อยละ 33.68 ของครัวเรือนทั้งหมดออกไป รวมทั้งการตัดเดโชล์ที่ 1 ซึ่งมีรายได้ครัวเรือน ร้อยละ 1.87 ออก เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีรายได้และรูปแบบในการบริโภคที่แตกต่างจากผู้บริโภคกลุ่มอื่นมาก

- ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน (in-kind expenditure)

ในปัจจุบัน ครัวเรือนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและสวัสดิการในด้านต่างๆ อาทิ ค่าเช่าที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกาย บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ดังนั้น เพื่อให้สะท้อนการใช้จ่ายที่แท้จริงของครัวเรือน การพิจารณากรอบครัวเรือนดัชนีราคาผู้บริโภค จึงครอบคลุมเฉพาะครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินไม่เกินร้อยละ 42.19

- ลักษณะของครัวเรือนดัชนีผู้บริโภคทั่วไปเปรียบเทียบปีฐาน 2558 และปีฐาน 2562

กรอบครัวเรือนดัชนี	ปีฐาน 2558	ปีฐาน 2562
1. ที่ตั้งของครัวเรือน	ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล	ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล
2. ขนาดของครัวเรือน	1 - 5 คน	1 คนขึ้นไป
3. รายได้ประจำของครัวเรือน	กลุ่มเดซิส์ที่ 3 - 9	กลุ่มเดซิส์ที่ 1 - 9
4. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	ไม่เกิน ร้อยละ 30	ไม่เกิน ร้อยละ 42.19

1.2 การปรับปรุงน้ำหนัก (Weight) และรายการสินค้า

การปรับปรุงน้ำหนักและรายการสินค้า เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด โดยการกำหนดรายการสินค้าและบริการที่เป็นตัวแทนสำหรับการคำนวณดัชนี ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อกำหนดน้ำหนักค่าใช้จ่ายให้กับแต่ละรายการสินค้าและบริการตัวแทนที่ครัวเรือนบริโภค อุปโภค ซจากผลการสำรวจค่าใช้จ่ายครัวเรือนในด้านการบริโภคสินค้าและบริการปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งจะแสดงถึงความสำคัญเปรียบเทียบของการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้านั้นๆ

จากการดำเนินการจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัดที่ผ่านมา ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างรายการสินค้าและปีฐานไปแล้ว 4 ครั้ง คือปีฐาน 2545 , 2550 , 2554 และ 2558 ตามลำดับ และในครั้งนี้เป็น การปรับปรุงโครงสร้างรายการสินค้าและปีฐาน โดยใช้ปีฐาน 2562 เป็นปีฐาน ซึ่งมีรายละเอียดจำนวนรายการสินค้าและบริการดังนี้

จำนวนรายการสินค้าและบริการ สำหรับจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนรายการ (ปีฐาน)					
		2541	2545	2550	2554	2558	2562
1	สมุทรปราการ	-	261	261	517	269	240
2	นนทบุรี	-	249	249	315	318	243
3	ปทุมธานี	-	266	266	263	301	242
4	พระนครศรีอยุธยา	230	253	253	285	303	243
5	สิงห์บุรี	217	240	240	295	298	237

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนรายการ (ปีฐาน)					
		2541	2545	2550	2554	2558	2562
6	ลพบุรี	-	224	224	253	297	238
7	ปราจีนบุรี	-	235	235	286	298	269
8	ชลบุรี	234	262	262	245	292	238
9	ระยอง	-	228	228	277	303	239
10	จันทบุรี	230	278	278	296	303	272
11	อ่างทอง	-	245	245	310	290	239
12	ชัยนาท	-	262	262	294	284	239
13	สระบุรี	-	235	235	275	284	253
14	นครนายก	-	216	216	258	285	237
15	ฉะเชิงเทรา	-	213	213	283	301	233
16	สระแก้ว	-	234	234	254	297	237
17	ตราด	-	228	228	283	291	249
18	ราชบุรี	223	277	277	266	292	240
19	สุพรรณบุรี	-	192	192	262	313	239
20	เพชรบุรี	-	213	213	271	296	255
21	ประจวบคีรีขันธ์	-	238	238	262	308	264
22	สมุทรสาคร	-	246	246	274	310	235
23	สมุทรสงคราม	-	236	236	283	298	259
24	นครปฐม	-	274	274	278	310	263
25	กาญจนบุรี	-	260	260	275	298	255
26	เชียงราย	234	266	266	256	278	241

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนรายการ (ปีฐาน)					
		2541	2545	2550	2554	2558	2562
27	เชียงใหม่	199	254	254	279	251	227
28	น่าน	-	236	236	267	291	253
29	แพร่	-	214	214	256	278	233
30	อุตรดิตถ์	-	221	221	265	297	257
31	ตาก	-	236	236	250	288	250
32	พิษณุโลก	216	278	278	266	303	239
33	เพชรบูรณ์	-	210	210	225	292	255
34	นครสวรรค์	246	248	248	270	309	246
35	แม่ฮ่องสอน	-	243	243	227	299	246
36	ลำพูน	-	252	252	266	280	259
37	ลำปาง	-	208	208	246	283	241
38	พะเยา	-	231	231	222	240	218
39	สุโขทัย	-	247	247	271	292	252
40	กำแพงเพชร	-	271	271	275	287	250
41	พิจิตร	-	237	237	258	301	249
42	อุทัยธานี	-	217	217	261	273	260
43	หนองคาย	220	264	264	244	297	262
44	อุดรธานี	-	220	220	263	276	264
45	นครพนม	-	249	249	254	285	255
46	มุกดาหาร	-	226	226	247	267	245
47	ขอนแก่น	247	262	262	249	278	262

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนรายการ (ปีฐาน)					
		2541	2545	2550	2554	2558	2562
48	นครราชสีมา	231	254	254	260	280	242
49	ร้อยเอ็ด	-	255	255	236	249	207
50	สุรินทร์	213	245	245	247	274	253
51	ศรีสะเกษ	211	237	237	217	270	247
52	อุบลราชธานี	223	237	237	212	241	221
53	เลย	-	236	236	242	264	232
54	บึงกาฬ	-	-	-	232	296	237
55	หนองบัวลำภู	-	228	228	242	288	222
56	สกลนคร	-	230	230	227	251	224
57	กาฬสินธุ์	-	238	238	220	242	215
58	มหาสารคาม	-	227	227	264	291	267
59	ยโสธร	-	230	230	198	249	216
60	อำนาจเจริญ	-	228	228	253	265	265
61	บุรีรัมย์	-	241	241	247	273	247
62	ชัยภูมิ	-	238	238	234	276	211
63	ระนอง	-	250	250	269	291	228
64	ภูเก็ต	225	252	252	245	279	246
65	สุราษฎร์ธานี	225	242	242	280	315	248
66	กระบี่	-	248	248	245	301	245
67	นครศรีธรรมราช	-	250	250	301	334	245
68	ตรัง	-	223	223	276	302	248

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนรายการ (ปีฐาน)					
		2541	2545	2550	2554	2558	2562
69	สงขลา	239	265	265	281	307	224
70	ยะลา	-	236	236	291	321	254
71	นราธิวาส	-	196	196	231	269	185
72	ชุมพร	-	255	255	255	323	245
73	พังงา	-	242	242	267	291	241
74	พัทลุง	-	259	259	264	273	203
75	สตูล	-	239	239	237	301	225
76	ปัตตานี	-	259	259	220	257	203

2. การปรับปรุงรายการสินค้า

รายการสินค้าที่ใช้คำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัดปีฐาน 2562 มีการเปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการนั้น ๆ จากผลการสำรวจค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในด้านการบริโภคสินค้าและบริการปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และนำมาปรับปรุงโครงสร้างรายการสินค้าสำหรับจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัดปีฐาน 2562

2.1 การปรับปรุงหมวดสินค้าและบริการ

โครงสร้างดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด ประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้

- 1) หมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์
- 2) หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า
- 3) หมวดเคหสถาน
- 4) หมวดการตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล
- 5) หมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร
- 6) หมวดการบันเทิง การอ่าน การศึกษาและการศาสนา
- 7) หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์

รายการสินค้าต่าง ๆ ในหมวดย่อยได้ปรับปรุงตามโครงสร้างการจำแนกรายการสินค้าและบริการตามวัตถุประสงค์ (Classification of Individual Consumption by Purpose : COICOP) ซึ่งกำหนดโดยองค์การสหประชาชาติสำหรับให้ประเทศสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงสร้างดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศของตนและเพื่อให้การจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคของแต่ละประเทศมีมาตรฐานและแนวทางเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบหมวดสินค้าต่าง ๆ ของแต่ละประเทศได้ชัดเจน

2.2 การปรับปรุงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล

ปีฐาน 2562 ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ 77 จังหวัด 153 อำเภอ และ 14 ตลาด ดังนี้

ที่	จังหวัด	อำเภอ/ตลาด	ที่	จังหวัด	อำเภอ/ตลาด
1	กรุงเทพมหานคร	14 ตลาด	40	หนองคาย	2 อำเภอ
2	สมุทรปราการ	3 อำเภอ	41	มหาสารคาม	2 อำเภอ
3	นนทบุรี	3 อำเภอ	42	ร้อยเอ็ด	2 อำเภอ
4	ปทุมธานี	3 อำเภอ	43	กาฬสินธุ์	2 อำเภอ
5	พระนครศรีอยุธยา	2 อำเภอ	44	สกลนคร	2 อำเภอ
6	อ่างทอง	2 อำเภอ	45	นครพนม	2 อำเภอ
7	ลพบุรี	2 อำเภอ	46	มุกดาหาร	2 อำเภอ
8	สิงห์บุรี	2 อำเภอ	47	เชียงใหม่	2 อำเภอ
9	ชัยนาท	2 อำเภอ	48	ลำพูน	2 อำเภอ
10	สระบุรี	2 อำเภอ	49	ลำปาง	2 อำเภอ
11	ชลบุรี	2 อำเภอ	50	อุตรดิตถ์	2 อำเภอ
12	ระยอง	2 อำเภอ	51	แพร่	2 อำเภอ
13	จันทบุรี	2 อำเภอ	52	น่าน	2 อำเภอ
14	ตราด	2 อำเภอ	53	พะเยา	2 อำเภอ
15	ฉะเชิงเทรา	2 อำเภอ	54	เชียงราย	2 อำเภอ
16	ปราจีนบุรี	2 อำเภอ	55	แม่ฮ่องสอน	2 อำเภอ

ที่	จังหวัด	อำเภอ/ตลาด
17	นครนายก	2 อำเภอ
18	สระแก้ว	2 อำเภอ
19	ราชบุรี	2 อำเภอ
20	กาญจนบุรี	2 อำเภอ
21	สุพรรณบุรี	2 อำเภอ
22	นครปฐม	2 อำเภอ
23	สมุทรสาคร	2 อำเภอ
24	สมุทรสงคราม	2 อำเภอ
25	เพชรบุรี	2 อำเภอ
26	ประจวบคีรีขันธ์	2 อำเภอ
27	นครราชสีมา	2 อำเภอ
28	บุรีรัมย์	2 อำเภอ
29	สุรินทร์	2 อำเภอ
30	ศรีสะเกษ	2 อำเภอ
31	อุบลราชธานี	2 อำเภอ
32	ยโสธร	2 อำเภอ
33	ชัยภูมิ	2 อำเภอ
34	อำนาจเจริญ	2 อำเภอ
35	บึงกาฬ	2 อำเภอ
36	หนองบัวลำภู	2 อำเภอ
37	ขอนแก่น	2 อำเภอ

ที่	จังหวัด	อำเภอ/ตลาด
56	นครสวรรค์	2 อำเภอ
57	อุทัยธานี	2 อำเภอ
58	กำแพงเพชร	2 อำเภอ
59	ตาก	2 อำเภอ
60	สุโขทัย	2 อำเภอ
61	พิษณุโลก	2 อำเภอ
62	พิจิตร	2 อำเภอ
63	เพชรบูรณ์	2 อำเภอ
64	นครศรีธรรมราช	2 อำเภอ
65	กระบี่	2 อำเภอ
66	พังงา	2 อำเภอ
67	ภูเก็ต	2 อำเภอ
68	สุราษฎร์ธานี	2 อำเภอ
69	ระนอง	2 อำเภอ
70	ชุมพร	2 อำเภอ
71	สงขลา	2 อำเภอ
72	สตูล	2 อำเภอ
73	ตรัง	2 อำเภอ
74	พัทลุง	2 อำเภอ
75	ปัตตานี	2 อำเภอ
76	ยะลา	2 อำเภอ

ที่	จังหวัด	อำเภอ/ตลาด
38	อุดรธานี	2 อำเภอ
39	เลย	2 อำเภอ

ที่	จังหวัด	อำเภอ/ตลาด
77	นราธิวาส	2 อำเภอ

กองดัชนีเศรษฐกิจการค้า
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
มิถุนายน 2564